

**Ўзбекистон Республикаси Олий ва Ўрта махсус
Таълим Вазирлиги**

ТОШКЕНТ МОЛИЯ ИНСТИТУТИ

“МОЛИЯ ” КАФЕДРАСИ

**“Ривожланган мамлакатлар молия-кредит
тизими” фанидан**

РЕФЕРАТ

Мавзу: Франция иқтисодиёти

**БАЖАРДИ: ММ-63 гуруҳи талабаси
Нусратов Ж**

ТЕКШИРДИ: Аллаёров С.

Тошкент-2016

Франция иқтисодиёти

Франция - Ғарбий Европадаги энг йирик давлатдир. У ҳудудий жиҳатдан Европа Иттифоқида биринчи ўринни эгаллайди. Мамлакатнинг умумий майдони 544 минг квадрат км.ни ташкил этиб, унинг учдан икки қисми текисликдан иборат. Бу ерни иқлим ўзгаришларига қараб уч хил минтақага бўлиш мумкин: яъни океан минтақаси (ғарбдан), ўрта ер денгиз минтақаси (жанубдан) ва континентал минтақа (мамлакат маркази ва шарқдан). Мамлакатнинг 82 фоизи ҳудудини, аниқроғи 45 млн. гектар майдонини қишлоқ хўжалиги ерлари ва ўрмонзорлар эгаллайди. Фақатгина ўрмонзорлар салмоғи жиҳатидан Франция Европа Иттифоқида Швеция ва Финляндиядан кейинги учинчи ўринда туради.

Мамлакат аҳолиси – 62 миллион кишидан ортиқ бўлиб, бир кв. км га 105 киши тўғри келади. Аҳолининг тенг ярмидан ортиқроғи шаҳарларда яшайди. Аҳоли сони жиҳатидан Франция Европада Германиядан кейин иккинчи ўринни эгаллайди. Мавжуд аҳолининг 93 фоизини французлар ташкил этади. Францияда туғилиш даражаси паст тахминан 1000 киши ҳисобига 12 та чақалоқ тўғри келади.

Франция – динга эркинлик берган давлат. Бу ерда қарийиб барча динларга мансуб аҳоли истиқомат қилади, яъни бу ерда католиклар 81,4 фоизни, мусулмонлар 6,9 фоизни, протестантлар 1,6 фоизни, иудистлар 0,4 фоизни ва бошқа диндагилар 8,1 фоизни ташкил этади.

Франциянинг салкам 25,6 млн. аҳолиси фаол аҳоли тоифасига киради. Улардан 19,5 миллиони доимий иши билан банд бўлганлар ва 3,1 миллиони ёки фаол аҳолининг 12,5 фоизи ишсиздир. Мамлакатда эркаклар аёлларга қараганда кўпроқ, яъни барча аҳолининг 53 фоизини эркаклар, 47 фоизини аёллар ташкил этади.

Франциянинг давлат тузилиши - республика. Уни давлат президенти бошқаради. Президент 7 йилга сайланади. Франция республикаси қуйидаги ҳолатда таркиб топган: мустамлака ерлар (22 та чегарадош ва 96 та маъмурий

территориал округ), 4 та денгизорти маъмурий территориал округ (Гваделупа, Мартиника, Гвиана, Реюньон), 4 та денгизорти худуд (Француз Полинезияси, Янги Каледония ороли, Уоллес ва Футуна, Жанубий ерлар ва Франция Антарктидаси), шунингдек, алоҳида ҳақ-ҳуқуқларга эга худуд (Майор, Сен-Пьер Микелон).

Мамлакатнинг олий органи – парламент. У сенат ва икки палатали парламентдан ташкил топган.

Франция Европа Иттифоқи (ЕИ), Евратом, Ғарбий Европа иттифоқи ва бир неча сиёсий ҳамда иқтисодий ташкилотлар аъзоси. 1949 йилдан эса НАТОга аъзо бўлган.

Франция кенг тараққий этган индустриал – аграр давлат. У кўпгина ерости қазилма бойликларига ҳам эга. Яъни бу ердан темир рудаси, тошкўмир, уран рудаси, боксит ва калий тузи кўп миқдорда қазиб олинади. Ялпи ички маҳсулот (ЯИМ) ва саноат моллари ишлаб чиқариш жиҳатидан у дунёда тўртинчи (АҚШ, Япония, Германиядан кейинги) ўринни эгаллайди. Четга маҳсулот экспорт қилиш (асосан машина ва замонавий технологиялар) бўйича ҳам тўртинчи, қимматли заҳираларга эгаллиги бўйича эса учинчи (АҚШ ва Япониядан кейинги) ўринни банд этган. Шунингдек, Франция Европада қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва четга экспорт қилиш борасида биринчи ўринда туради. Бу маҳсулотлар космосда, авиасозликда, алоқа ва телекоммуникация, энергетика, информатика, транспорт тараққиёти ва медицина соҳасида муҳим рол ўйнайди. Мамлакат Ғарбий Европадаги интеграциялашув жараёнларида ҳам фаол иштирок этади.

Франция иқтисодиёти учун характерли жиҳатлардан бири-йирик монополия маҳсулотлари ишлаб чиқаришдир. Айни кунда иккита йирик компания пўлат эритиш ва ундан маҳсулот тайёрлаш бўйича 70 фоизлик улушни, электрли ва электр технология асбоб-ускуналари ишлаб чиқариш бўйича 50 фоизлик улушни ва автомобил ишлаб чиқариш бўйича қарийиб 100 фоизлик улушни ўз қўлида ушлаб турибди. Энг монополлашган ишлаб

чиқариш ҳарбий соҳадаги саноат молларидир. Эътиборлиси, французларга хос саноатлаштиришнинг муҳим кўриниши катта-катта ишлаб чиқариш объектларини бутунлай ҳокимлик тарзида эгаллаганликдадир. Бундай ҳолатда мамлакатда юз хил турдаги саноат ишлаб чиқариш турлари 20 та шундай йирик мулк эгалари тасарруфида. Масалан, «Пежа-Ситреон» ва «Рено» монополистларида автомобил саноати, «Эльф-Акитен» монополистларида нефт саноати ва «Юнизор-Сянсилор» да кора металлургия, шунингдек, «Компания женерал электросите» да ядро энергетика, «Рон-Пуленка» монополистларида эса кимё саноати кабилар. Мазкур мамлакат иқтисодиётининг яна бир ўзига хослиги гигант, йирик корхоналар ҳамда кичик ўрта тадбиркорлик корхоналари капиталлари (маблағлари) марказлашган молиявий муассасаларда сақланмаслигидир.

Сўнгги йилларда Франция иқтисодиётида барқарор ўсиш кўпроқ француз монополистларининг хорижлик шериклар билан ҳамкорликда ишлашларида намоён бўлмоқда. Яъни, улар халқаро характерга эга бўлаётир. Масалан, «Рони-Пуленка»нинг мавжуд товар айланмасида 60 фоизлик улуш хориж операцияларига тўғри келади. Умуман ҳозирда мамлакат иқтисодий ҳаёти хорижга силжиш сиёсати асосида ўзаро боғланган ҳолда ривожланмоқда. Натижада катта сармоя ва салоҳиятга эга кўшма корхоналар ташкил этилди. Масалан, 1989 йилда «Пежо» ва «Фиат» кўшма корхонаси фаолият бошлаган бўлса, кейинчалик иккита йирик компания – «Женерал электрик» ва «Альтом» лар ўртасида электр жиҳозлари ва темирйўл вагонлари ишлаб чиқариш борасида келишув йўлга қўйилди.

Франция иқтисодиётида молиявий операциялар ташкилий тизим шаклида юритилади. Хориж валюталари барча мамлакатлардагидан фарқ қилган ҳолда назоратга олинган валюта айирбошлаш гуруҳлари ва уларнинг филиаллари орқали алмаштирилади.

Бугунги Франциянинг ўзига хос хусусияти-банк операцияларида рўй бераётган пулларни ўзлаштириш ёки мақсадли фаолиятдан ташқари харажатларни содир этишга қарши қатъий чора кўрилганидир. Давлат

капитали асосан саноат ривожига йўналтирилган. Шу жиҳатдан банклар ҳам саноат компаниялари, қўшма корхоналар билан бир тан, бир жон. Саноат капиталлар эса ўз навбатида холдинг компаниялари, инвестиция жамғармалари ва компанияларнинг ҳудудий тараққий этиши учун йўналтирилади. Францияда мавжуд молиявий маблағнинг ташкил этилган шакли молиявий гуруҳ деб юритилади. **Молиявий гуруҳ** – бу саноатнинг, банкнинг, савдо монополиясининг, илмий-ишлаб чиқариш соҳаларининг топган маблағлари мажмуидир. Бу маблағлар нафақат саноатчилар ёки банк буржуазларига берилади, балки у мамлакатда доимий равишда иқтисодиётни соғломлаштириш ва ривожлантириш учун сарф этиб борилади. Улар асосан кичик ва ўрта капиталистлар, омонат кассаларини суғурта қилувчи компаниялар ва ширкатлар (кооператив) шаклида ишлаётган меҳнаткашларга берилади. Франция иқтисодиётини юксалтирувчи бундай молиявий гуруҳ асосан тўртта («Париба», «Сюз», «Ротшильд» ва «Ампен Шрейдер» гуруҳлари) ва шу сингари гуруҳлар мамлакатдан четда фаолият юритади. Шунини алоҳида таъкидлаш керакки, Франциянинг иқтисодий тараққиётида кичик бизнес алоҳида рол ўйнайди. Бугунги кунда мамлакатда 35 мингдан зиёд кичик ва ўрта тадбиркорлик субъектлари фаолият юритади, уларда 2 млн. аҳоли банд. Мамлакат экспорт салоҳиятида бу қатлам 23 фоизни ташкил этади. Кичик ва ўрта бизнес субъектлари мамлакатда асосан мавжуд монополиянинг асосий кучи ва таълим соҳасини янги технологиялар билан таъминловчи дастак сифатида хизмат қилади.

1980 йилда банкларга пул маблағларини қўйган омонатчиларни турли молиявий хавф-хатарлардан қўриқлаш ҳамда мамлакатда фаолият юритаётган банклар бир-бирини қўллаб-қувватлаш учун Француз банклари ассоциацияга (АБВ) аъзо француз банклари ҳеч қандай тўлови йўқ ва улар кафолатли жамғармалар тузмаган. Фақатгина инқирозга юз тутган ёки омонатчилар пулларини қайтармаслик даражага тушган банкка ассоциация тақсимотида кўра ҳар бир банк ўз молиявий улушини қўшади. Ҳамжиҳатлик нуқтаи назаридан олиб қаралганда бу механизм АБВга аъзо банкларнинг

истикболли фаолият юритиши ва омонатларни суғурталанишида ўзига хос кафолат ролини ўйнайди.

Франция ҳукумати мавжуд молиявий ресурсларни мамлакат ички иқтисодий алоқларига жалб этишнинг янгича йўлини фаоллик билан амалда қўллай бошлади. Бу иш асосан 1990 йил давлат тасарруфидаги мулк ва объектларни сотишдан бошланади. Мазкур жараёнда қўплаб йирик рентабеллик компаниялар, миллий иқтисодиёт учун стратегик аҳамиятга эга бўлган космик ва авиасозлик техникалари, телекоммуникация ва транспорт воситалари хусусийлаштирилди. Дунё бозорида ўз маҳсулотлари билан муҳим ўрнашиб олишда хусусийлаштиришнинг аҳамияти салмоқли экани вақт ўтиши билан ўз исботини топа бошлади. Шунинг баробарида катта компанияларнинг сотилишидан ва давлат капиталидан йиғилган маблағ мамлакат ичкарасида фаолият юритаётган айрим истикболли, аммо молиявий қўмакка муҳтож корхоналарни Ғарбий Европада фаолият юритаётган фирмалар билан ҳамкорликда ишлаши учун сарф этилди. Натижада тез орада ҳар қандай давлатнинг сифатли маҳсулотлари билан рақобатлаша оладиган ишлаб чиқариш корхоналари кашф этила бошланди. Шулардан бири —«Франс теликом» бўлса, яна бири — «Аэроспасьяль» аэрокосмик концернидир. Давлатнинг дастлабки ташкил этган ҳамкорликдаги корхонаси «Аэроспасьяль» - «Матра» ҳозирда аэронавтика ва аэросозлик саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича дунёда бешинчи ўринни эгаллайди. Шунингдек, нефт маҳсулотларини қайта ишлаш билан машғул бўлган «Тоталь» - «Петрофина» ва таълим соҳасида юқори натижаларга эга бўлаётган «Рено» ҳамда Япониянинг «Ниссан» компаниялари эришаётган муваффақиятлар бугун нафақат Европада, балки дунё бўйича эътироф этилаётир. Нуфузли хориж компаниялари билан бу каби ҳамкорликдаги корхоналар фақат Франция учун эмас, балки Европа иқтисодиёти учун ютуқ бўлмоқда.

Иқтисодиётни бошқарадиган асосий шакллар. Франциянинг биз таъкидлаган монополик капитали учун характерли жиҳатлардан бири молия

ва пул-кредит муносабатлари барқарорлигини таъминлаб туришдан иборат. Агарда иқтисодиётнинг бу муҳим тармоқларида пасайиш даражаси сезилса давлат ушбу заҳиралардан фойдаланилади.

1980 йиллар ўрталарида Франция ҳукумати мамлакатда кенг қўламли хусусийлаштириш дастурини эълон қилди. Натижада ялпи ички маҳсулот улушида давлат сектори иштироки пасайди, яъни давлат иши билан банд бўлганлар 16 фоизни, ишлаб чиқариш билан банд бўлганлар 28 фоизни, жами пул айланма ҳаракатда 36 фоизни ташкил этди. Хусусий сектор эса электр энергия ишлаб чиқарилишида 70 фоиз, алоқа ва транспорт соҳасида 59 фоиз, авиация саноатида 84 фоиз, автомобил ишлаб чиқаришда 40 фоиз, қурул-яроғ ишлаб чиқаришда эса 75 фоиз улушига эга бўлди. Давлат 90 фоиз депозит ва 85 фоиз кредит маблағларини ўз назоратига олди.

Францияда давлат мулки асосан уч хил шаклда бошқарилади:

1. **Миллий жамият шаклида.** (масалан, «Газ де Франс», «Электрисити де Франс», «Шарбонаж де Франс» банки ва бошқалар каби);

2. **Маъмурий бошқарув.** (Атом энергияси бўйича коммисариат, почта хизмати, тамаки ва гугурт саноати бошқаруви ва бошқалар).

3. **«Аралаш иқтисодиёт» жамияти.** («Франсэз де петрол» компанияси). Бундан ташқари давлат мулкини ташкил этувчи жиҳатлар янги тармоқларда ишлаб чиқаришни йўлга қўйган (масалан, информатика, энергетика, ядро саноати, биоиндустрия) ва фаолияти турини ўзгартирган, кескин бурилиш ёқасида турган компаниялар саналади.

Аксарият мамлакатларда асосий маблағ, ички иқтисодий кенгайиш ва такрорий ишлаб чиқариш таъминоти каби вазифаларни давлат ҳал этмайди. Яъни, давлат бу борада ислоҳатчи эмас. Аммо, Франция учун характерли томон айнан шу – яъни бош ислоҳатчи сифатида бу жараён идора этади, ҳатто тижорат банкларининг активлари ва ставка фоизларини доимий назоратида ушлайди.

Ривожланган бозор муносабатларига ўтиш даври режаси бошланган ўша 90-йиллар ўртасида дастлабки белгиланган мақсад мамлакатдаги мавжуд

ишлаб чиқариш суръатини барқарор сақлаш, бозорнинг чет эл маҳсулотлари билан тўлишини камайтириш, ишсизлик келиб чиқмаслигини қаттиқ назорат қилишдан иборат эди. Бу вазифани удалаш учун мамлакатда 14 турдаги ноанъанавий тузилмалар ташкил топди. Бундан кўзланган мақсад эса аниқ эди: замонавий технологияларни ўзлаштириш, мамлакат ичкарасида юқори сифатли рақобат муҳитини яратиш, Европа бозорини эгаллашга кенг қўламли тайёргарлик кўриш ва бошқалар.

Мамлакат умумиқтисодиётида давлат аралашуви қўлами Францияда АҚШ, Буюк Британия ва бошқа мамлакатлардан кўра анча юқори саналади.

Франция иқтисодиётида замонавийлашган соҳалар тизими куйидагича ҳолатни ташкил этади: саноатда – 26,7 фоиз, қишлоқ хўжалигида – 4,3 фоиз, қурилишда – 5,6 фоиз ва хизмат кўрсатиш соҳасида 5,8 фоиздан иборат.

Охирги йилларда Франция иқтисодиёти тизимида кескин ўзгаришлар кўзга ташланди. Саноат ишлаб чиқариш ҳажми моҳиятили ўсди. Жумладан, саноатдаги улуш ички маҳсулотлар ҳисобидан 50 фоизни, экспорт ҳисобидан эса қарийиб 90 фоизни ташкил этмоқда. Айниқса саноат тараққиёти автомобилсозлик, авиасозлик, электроника, атом энергетикаси, нефт кимё ва маиший электр асбоблар ишлаб чиқариш соҳасида яққол кўзга ташланди. Бугунги кунда француз авиация-ракета саноати жаҳонда учинчи ўринни эгаллайди. Шунингдек, кимё саноати, алюминий ишлаб чиқариш, радиоэлектроника саноатида ривожланиш салмоғи кескин ошмоқда.

Кейинги йилларда мамлакатда ҳарбий-аэрокосмик саноати ҳам динамик равишда юксалди. Бу ўсиш йиллик 10 фоизни ташкил этди. Шунингдек, йиллик ўсишда фармацевтика (7,4 фоиз) ва электроника (6 фоиз) саноати ҳам доимий тараққиёт йўлига чиққан. Фақат йиллар салмоғини солиштирганда машинасозлик, станоксозлик ва темирйўл транспорти маҳсулотлари ишлаб чиқаришдагина ўзгариш сезилаяпти, холос.

Информатика, аэрокосмик саноат, станоксозлик соҳаси учун зарур технология ва ускуналар ишлаб чиқариш учун икки томонлама экспорт-

импорт операциялари ва пўлатни қайта ишлаш, тўқимачилик хомашёси, органик кимё каби ярим тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш ҳам француз саноатида ўзига хос хусусият касб этаётир.

Франция саноати кенг кўламдаги ва чуқур ўтказилган қайта қуриш жараёни янги юксалиш йўлига чиқиб олди. Бу ўз навбатида фан-техника тараққиёти билан ўзаро узвий боғлиқ ҳолда олиб борилди. Ҳар йили давлат илмий–тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишланма (НИОКР) лари ривожини учун ички даромаддан 2,2 фоиз миқдорида молиявий маблағ ажратади. Катта билим, салоҳият муштараклиги самараси ўлароқ тез орада электротехнология, транспорт эҳтиёт қисмлари, аэрокосмик ва ҳарбий саноат учун зарур жиҳозлар ишлаб чиқарилишида ривожланиш кўзга ташланди. Сўнгги пайтда жаҳон оксоқланиши сезилаётган автомобил саноатида ҳам муҳим силжишлар бўлди. Дунё айниқса истеъмоли учун ўта аҳамиятли бўлган кемасозлик, чарм пойабзал, озиқ-овқат, ёғочни қайта ишлаш, металлургия, нефт хомашёси, шунингдек иссиқлик – энергетика ресурслари локализацияси, атом электростанцияси каби соҳаларда янги ислохотлар жараёнини ўташ талаб этилаётган эди. Ҳозирда кечаётган бу жараён Францияни келгусида мазкур тармоқлар бўйича жаҳон бозорида янада катта салоҳиятга эга бўлишида ўз самарасини кўрсатади. Биргина энергетика захираси жиҳатидан мамлакат 77 фоизлик улушга эга. Франция ҳар йили 490 млрд. киловатт/соат электр энергияси ишлаб чиқариш қувватига эга. Умуман олганда мамлакат электр энергияси ишлаб чиқариш бўйича дунёда АҚШ, Хитой, Япония, Россия ва Канададан кейинги 6-ўринни банд этган.

Франция қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчи ва уни четга экспорт қилувчи дунёдаги етакчи давлатлардан бири. Унинг табиий иқлим шароити бу ерда қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан мўл ҳосил етиштиришнинг имконини беради. Чорвачилик Франция қишлоқ хўжалигининг энг ривожланган тармоғи бўлиб, соҳада қўлга киритилаётган сармоянинг учдан икки қисми айнан шу тармоққа тўғри келади.

Чорвачиликда эса наслчилик, бўрдоқчилик ва гўшт-сут йўналиши муҳим аҳамият касб этади.

Франция мол гўшти, ёғ, сут ва сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича дунёда нуфузли мамлакат сирасига киради. Масалан, у бу борада Европа Иттифокида иккинчи, дунёда эса бешинчи ўринни эгаллайди. Дон маҳсулотларидан - буғдой, арпа, шоли ва маккажўхори, шу билан бирга қанд лавлаги, картошка ва сабзават экинлари етиштиришда ҳам Францияда катта тажриба тўпланган. Вино тайёрлашда у жаҳонда Италиядан кейинги иккинчи, коньяк ишлаб чиқаришда эса биринчи ўринни эгаллайди.

Мамлакатда қишлоқ хўжалик майдонлари кўпгина ер соҳибларига бўлиб берилган. Хўжалик юритиш икки турда – **оилавий пудрат** ва **саноатлашган усулда** ташкил этилган. Француз қишлоқ хўжалиги янгича кечган ислохатлар туфайли соҳа жуда тез санотлашди, ҳеч қандай банк ва савдо маблағларисиз ривожланди. Агар илгари қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари монополист ташкилотлар капитали воситасида қайта ишланган бўлса, ҳозирда соҳа ўз капитали, ўз корхоналарига эга. Франция қишлоқ хўжалиги мамлакатда ягона агросаноат мажмуаси таркибига киради.

Бу ерда 7 фоиз аҳоли қишлоқ хўжалиги соҳаси билан банд. Кичик фермалар кўп ер эгаларининг ўртача ер майдони 23 гектарни ташкил этади. Аммо, ҳар йили хўжаликлар сони камаймоқда (йиллик 2,5 фоиз). Шу боис сўнгги йилларда кичик хўжаликлар кооперативларга бирлашмоқда, натижада эса соҳа замонавий қишлоқ хўжалик техникалари билан бойимоқда.

Айни пайтда деҳқонларнинг 80 фоизи ана шундай кооперативларга бирлашди ва уларнинг 600 таси жами ғалланинг 70 фоизини, сут ва сут маҳсулотларининг тенг ярмини етиштириб бермоқда. Француз қишлоқ хўжалиги кооперациясига уюшган барча кооперативлар қарийиб 4 мингтани ташкил этади ва мамлакатда етиштирилаётган қанд лавлаги, гўшт, узум, тамаки хом ашёсининг салмоқли қисмини етказиб беради.

Франция ташқи иқтисодиётида ташқи савдо асосий ўрин эгаллайди. Бу эса мамлакат иқтисодиётида катта мазмун касб этади. Франция-Халқаро

савдо фаолиятининг фаол аъзоси. Қарийиб бешдан бир қисмлик миллий маҳсулот экспортга чиқарилади. Франция экспорт салоҳияти бўйича дунёда бешинчи ўринда туради. Жуда кам миқдорда энергетик ва хомашё базасига эга. Шу боис ёкилғи ва кўпгина хомашёни четдан келтиради. Масалан, мамлакат ичкарасига 40 фоиз ёкилғи, 100 фоиз қалай, 10 фоиз хромли руда, пахта хомашёси ва 100 фоиз асал импорт қилинади. Мамлакат кўмир, кокс, нефт, темир рудаси, боксит, рангли металл, торф, ёкоч импорти бўйича дунёда етакчи ҳисобланади.

Ташқи савдода мамлакат замонавий технологиялар сотиш бўйича етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. Шунингдек, Франция дунёда кишлоқ хўжалик маҳсулотлари, кимёвий товарлар, яримфабрикат моллар, металл ва улардан ишланган буюмлар етказиб берувчи ва харид қилувчи йирик давлат бўлиб қолмоқда.

Айни даврда ташқи савдо мамлакат иқтисодиётининг асосий кучига айланган. У нафақат иқтисодни юксалтиришда рол ўйнайди, балки Франциянинг сиёсий майдондаги обрусини халқаро миқёсда ва Европа ҳамжамиятида кўтаришга хизмат қилади.

Франциянинг экспорт ва импорт операцияларида асосий савдо шериги Европа Иттифоқи давлатлари бўлиб қолмоқда. Бу иттиофокда Франциянинг ташқи иқтисодий айланмаси бешдан уч қисмга тенг. Германия, Италия, Буюк Британия, Бельгия, Испания, Люксембург каби давлатларникини солиштирганда, уларнинг ташқи савдодаги улушлари учдан бир қисмга эга экани яққол кўринади.

АҚШ – франциянинг йирик иқтисодий ҳамкори. У шунингдек, капитал экспорт ва импорт қилувчи кўзга кўринган давлат ҳамдир. Четга капитал қўйиш бобида у АҚШ, Япония, Швеция ва Нидерландиядан кейин туради. Инвестиция беришдан мақсади биринчи навбатда мамлакатни ҳар томонлама тараққиётини кафолатлаш. Бу манфаат йўлида француз фирмалари бошқа капиталист мамлакатлардан фарқли ўлароқ ўз маблағларидан инвестициялар киритишади.

Мамлакатнинг иқтисодий тараққиёт ва ҳамкорлик ташкилоти (ОЭСР) йўналиши бўйича четга берган инвестиция салмоғи 13 фоизга ўсди.

Франция ўзи учун хориж инвестицияларини ҳам киритишдан манфаатдор. Бу маблағлар асосан мамлакатнинг банк, молия, хизмат кўрсатиш, суғурталаш фаолиятларига йўналтирилмоқда. Кечаги бу сармоялар француз иқтисодиётида муҳим рол ўйнаш билан бирга янги технологиялар, тажриба ва кўникмалар олиб келади. Бу эса француз фирмаларининг янада ривожланиши учун асқотади ва савдо балансини янгича муваффақиятларга эришишини таъминлайди.